

Sigge Sjöberg den 15 Sep 1970

Martina Zakariasdatter

Det var Johan Svensson och Martina, dom gifte sig väl 1882. Dom fick sex pojkar och en tös. Först fick dom tre pojkar, en tös och tre pojkar igen. Så det var sju barn i hushållet och det var trångt, för det var i det gamla huset. Far han köpte huset efter sin farmors brors Petter Mårtensta. Det rev det gamla huset och byggde det nya ovanpå, nr 22. Det var bara rum och kök då men så byggde far till ett rum till, på slutet av 1800-talet. Men så blev det trångt, bröderna växte till sig men så byggde de om 1905. Och det är det huset som är nu.

Martina var född 56. Hon var dotter till lotsen Zakarias Olsson och han var son till Olle Zacrisa, alltså han var också lots, och han var gift med en skeppartös ifrån Gåsö, Olina Kristensdotter hette hon. Olle Zacrias hade flera barn men tre barn som växte upp. Två töser och Zacrias. En som hette Henrik, han var också lots men han drunknade, han var gift i 24 månader sedan drunkna han på sjön. Så det blev bara Zakarias, Gustava, och Maria igen, lots Maria som de kallana.

De var inte fattiga, de hade som dom klarade sig, de hade ju del i en båt, en fiskeskuta. Som dom hade fisk den såld dom inte den bytta dom till sig med bönderna så dom hade spannmål och potäter och sånt. Och bränne de bytta de till vid varva och där köpte de avfallet som var stockar. Och de var det var ren lödder, det hade min mor och de var fem töser och Aina var alltid med morfar in på Förnäs och varva och plocka upp böllebi, kalla de det för. Det var kottar och stubbar och sånt. De bytta det med fisk.

Så hade han ju ko också. Jag vet att mamma berätta en gång, att en av de andra lotsarna som var kusin te hin, stod och pratade om vad de skulle göra om de skulle kosta på sig om de skulle bygga eller köpa kommer jag inte ihåg, men. Det är gott för dig att säja Zacarias du har

pengar på banken. Det kan du me ha, för vi har precis samma lön på ölt och olsor har du samma som mig och lika dant, vi har lika stort hushåll. Vad du gör med pengarna vet inte ja. Tar du inte tillvara på nöet. Ja, det går åt. Ja, sa han men, det kan bli så, men vi har morr och lägg var dag hemma.

Och töserna de var ute. Det var bara egentligen bara en som var ute som piga, de var den näst älsta Olina, hon var hos Bilth där var hon i många år. Tills hon gifte sig. Hon gifte sig med mjölnarn som skötte kvärna hemma. Han var kommen bort nord ifrån Näringen eller ställe bortifrån.

Zackarias Ollsson och Britta Andersdotter hade väl Martina ja.

Anna-Britta var först gift. Och så hade de Olina och så var det Viktori, Och så hade de en pojk som hette Henrik. Han hade jockt som han segla med. Och så Selma, de var fem töser. Men de miste alla fem. Men Viktori blev det ingen släkt efter hon hade inga barn.

Britta Andersdotter. Modern till Martina.

Ja, hon var dotter till Anders Eliasson och Inger Eriksdotter. Anders far var Elias Rasmussen, nej, Martinsson. Å, var gift med Maren Gunnarsdotter. Hon var ifrån Stocken. Å, Brittans mor, Inger Eriksdotter ho var dotter till losen Erik Persson och hanses hustru Britta Larsdotter. Hon var född på Herm. Dotter till Lars Olsson och Sigrid Johansdotter. Hon var dotter till skeppsbyggmästaren Johannes Hansson på Herm.

Så var det Britta Andersdotters mor.

Det var Inger Eriksdotter de ja. Ho var dotter till Erik Persson och ho var den sista på Käringön som hade antydning till Grubbe släkten, för den kalla de för Grubb Inger. De kommer jag ihåg att de gamla berätta. De sa alltid mamma, mormor hennes kallade de för Grubb

Inger. Hon va av Grubbarna. Hennes farfar var Per Andersson Grubbe. Fast Prästen kallade honom Grubbe, han kalla sig för Per Andersson. Han var också lots. Men Inger hon var stolt av sig. Det berätta en kusin te min mamma. Han berätta om att hon var så stolt att hon var inte lättböjlig. Och det går en berättelse om henne en gång, då det var krig, då kom en officer in och ville ha bröd. Å, hon var änka och mist sin man på sjön å och barna var små. Hon sa tena, jag har inget bröd och ge dig. Ge dig av. Jag har inte mer än vad mina barn behöver, det är knappt det räcker te en då. Och då blev han så arg på henne att han tog värjan och slog i bort, så bordsskiva sprack. Så berättar de gamla. Så, det blev hårda och de blev härdart. Så hon var inte rädd för löjtnanten. Å, det var hårda tider, då under kriget. Det låg ju så långst ut i havet. De gamla berätta, om att, när de såg folk komma iland så gömde de sig, på holmarna till och med. Barn och fruntimmer å såna. Som va, inte kunde bli kvar sig. Herrarna var väl stan, hade väl gjort så gott de kunnat.

Så det var såna som var ute och plundra då?

Jaa, där ute, där var en särskild släkt som de påstod var lite svåra på med drag och sätt. Det är fördolt för det har tagit med sig i grava. Men det är klart, där ute så var det många tillfällen som det var knubbi. De finns ju saker och ting, de hade ju grejer där ute som var utlänskt och så där. I stuverna. Men det kan ju ha fått det oäligt också för allt i världen. Det kan ju inte döma dom som hedningar heller för de var angelägna om att få kyrkan te, för se de arbeta i, till godo och mottog utav myndigheternas arbete för den egna kyrka, så de var inte riktigt så grova hedningar alla. Det har det varit i alla tider, det finns en och annan som mer eller mindre så där begiven på andras grejer. Men det är inte alla som är de.

Hon var änka.

Hon var änka, ja. Ho hade tre pojkar och en tös. Och den ene pojken han kom bort, han var 18 år. Det var Elias. Det var inte hanses ordinarie lag. Han gick, det var ett fiskelag som kom å fråga om han kan med på en resa, för det var en som blivit dålig. Å, de vill inte. Nä, jag får inte gå med. De tyckte inte om de där att de gick en extra, då hände de alltid en massa, de kom inte igen. Å, det är märkvärdigt för det har slått flera gånger in. Hur det nu va så, gick han med, det blev hanses sista resa. Men han hade samlat en gran pengar. Det hade han gömt på ett vist ställe upp på vind och på natta när Inger låg och sov, så kom han te henne, hon såg honom klart, hur han kom och talade te henne. Så sa han till henne, mamma de pengarna som jag sparat ihop de ligger där och där. Och hon vakna och sa till sig själv, Nu har Elias gått över båt. Så gick hon upp på vinden och precis gick rakt in i där han tagit på och där låg pengarna. Han lagt dom i ett kypete. Och där låg pengarne. Som han då förståt. Men det var söva te morrona, men när hon vakna så måste sa, du har ingen bror Elias mer. Det kunde inte riktigt fatta det där, men sen kom skuta hem och hade mist han. Likedant hade han en farbror, han var också 18 år. Han gick ut med Gloria, för det var en som blev dålig. Och farfar sa bry inte om dig och gå med. Hur det var så ville han ut och tjäna pengar och han kom aldrig mer igen. Han blev borta på första resan. Som den fiskebåten gjorde, de blev bort alle man. På Nordsjön, ja.

Fisket, Hur länge var de väck?

Det var olika. Några veckor.

Ja, på hösten, då började de när de kom hemifrån, när de varit ute på nordsjön. Makrillfisket var slut de kom hem då. Första på sig och in, då skulle de ut å eter skal eller skeler som det hette. Och då åkte de runt omkring på bottnarna med båtarna och tog upp med tyngder och skavar. Och en stor del utav skeler den blev tagen inne på

koljefjorn och koljeöa och hjälteröv, å hjälteröv var det många som tog och höjholmen. Och så tog de hem skela och så började kolbackefisket. De som höll på med det var födda på 1850-talet. Far var ju född 56. Var ju vid sin tid då. Hanses svågrar, Billnatt, å Harald Petter, å det var 1850-talet då och kanske några äldre. Och fisket det var dom som slutat med storsjöfisket, det mins jag för jag var vät en 15 – 16 år. Då var jag några gånger istället för min morbror och drog hummertener. Med de riktigt gamla, de var Olle Lanner, å Johan Rose´n, å de var födda någon gång på 40 - 50 talet. Då har de vart födda. Det var som var födda. Sen var det ju medelålders och unga pojkar.

Sålde dom något in på bondgårdarna?

Nej, när vi gick ut på natta med kolebackerna, så kom man hem vid middagstia så dära. Då var där vid väster där lotsbåten låg förlort, där var fullt av vavar som stod etter som förtöjdes små jakter i, som var jaktpepper och vavar. Där kom också Dreget på Gullholmen, där va par tre stycken andra från Gullholmen, och där va *Har det alltid varit uppköpare?* Ja, de har det varit så länge jag kan minnas, i alla fall. Det var till och med från Uddevalla och köpte upp. Och så var det en från Grundsund, Abraham ifrån Grundsund, han var där i många, många år. Han var där när jag var där fiska. Det börja han med när han var 16 – 17 år. Så var han ute med kolbacka.

Var kunde de få för kg?

Ja, det var ett tjuv alltså ett tjog. Om det var en kolja eller en torsk som inte var stor nog skulle de ha en till på köpet, de dubbla. Så att de var väldigt kysliga en del. Pojkarna räknade fisken och kasta upp den. Å, jag vet en ifrån Grundsund, Rurttig kallad vin för, den sålde vi mycket till. Jag var med Petters August och Martinus Olsson och fiska i flera år, med en motorsnipa, å jag var där och kasta upp och han var

aldrig nöjd, den där pojken får ni kasta upp för han kan inte räkna fisken för han kastar upp för små torskar. Han knödde den gubben så fick han en ibland, men så slängde jag ibland, det var så sant. Men det var olika på priserna. Jag mins när kolja var 1, 50 tjogt. Då var det så gott om fisk, då fick vi fara till Gullholmen med den till en uppköpare, komme denne där. Det var 4 -5 kr. Det var som efter tillförseln va. Va det ont om ett så var han dyrare. Å, hade det varit storm i många dar de kom,så då blev han dyrare. Men var det blegg så blev det sämre. Men , de var ju rena pengar. Så bytta de från vecka till vecka. När vecka var slut så bytta de. Men de skoja alltid med innebyggarna Strömburna och Stockeburna de bytta tuppa när de segla hem. Men det var många år det blev bra, de höll på hela vintern.

Hur vad det med kött där ute?

Ja, det tör vetja hade var och en sin gris, te miky, som hade de bra någelunda ställt så köpte de en gris själva. Andra köpte en gris. Eller en halv gris. De var många som födde upp grisar, eller köpte de. Jag var hos min morbror mycke när jag växte upp för de hade inga barn. Vi hade en store gris varje jul, vi hade de första åren, men sen tröttna de på att ha grisar, sen blev det klagomål på att de lukt mellan husen. Sen blev det bestämt att man fick inte ha grisarna in i mellan husa för de i berga. Men så köpte de en hel gris. Jag mins att de kosta 75 öre kg, när de köpte en hel gris.

SLÄKT   SIMSON

Såna som inte var gifta. De kunde hjälpa till. På den tia var det gott att få hjälp. Tvätta. De kunde tvätta på våren. De skulle göra rent och skura taken å sånt, så var de såna som gick vecka ut och vecka in. Och så var det många som gick i husa dä och hängde kolbacka med, för det va flera karlar så var det ju bara en till kanske två fruntimmer och de kunde ju inte hinna me. Så hade de ängderste som gick. De första ängdnerna hade de 25 öre om dan. Till maden. Men 25 öre var ju pengar på den tia, de fick ju en del för 25 öre. Nu får man ju inte nått för 25 öre. Den är värdelös. Men e

Hur var det när Simson kom till Käringön?

När Simson var kommen så var det ju flera unga pojkar som reagerade. Fast de blev ju Simsons vänner så småningom. Jag vet en som hette Anders Svensson, han mycket stygg på å dansa, å då va de en som sa ten, att nu är det slut på dansen för dig, för Simson har förbjutt dansen. Han förbjur dig med. Å, ja Simson förbjur inte Anders Svensson och dansa när han vill. Men han fick allt, e, han blev allt en av Simsons vänner. Så var det en möörn var det en av pojkarna som hette Johannes, å han slöt sig också till Simsons vänner uppe så bara på skäddarn å sång, å han hade samtal med ungdomarna där uppe, som såg opp te honom. Hon var av den gamla stammen och tyckte det blev för mycket av rennanet, så gick hon in till grannen. Hon bodde granne med Gamle Gunners, Morbror Gunners. Så gick hon in och sa, Ja har inte pojken här? Rännan. Kalla de han för. Rännan det var att det var ute och gick mycket och sprang mycket på kvällarna där ute. De kalla de för rännare. Nej, han är inte här, sa dom. Då gick ho ut, för där va ju gamla prästgårn, låg ju alldeles strax, en liten bit

där ifrån. Då fick hon hör hur dom spela och sjung. Så gick hon in och sa. Du vet vad rännarna e, för de trallar där uppe. Då satt de och sjöng med Simson. De vet väl om att det är långt på kvällen.

Hur kom Simson överens med alla där ute?

Njaa, överens kanske han inte komme. Det försökte han med i början men det fans ju en och annan som inte precis böjde sig så. Ett drag som jag får säga, inte är riktigt så vackert. Å, det är det, när det gällde fattiga å stackare som inte hade nånting av vad, de fick leva på nådegåvor. Då va han inte särskilt, den sidan hade han inte fått. Dom som stod utanför och inte var hans vänner, utan stod utanför, dom var han väldigt hård mot. Väldigt hård mot. De kunde komma betala mot hanses vänner så trodde han inte på det. Å, Jag vet en händelse som är sann. Jag fick det berättat av en person som var med, som känner till det. Det va så att e va en gammal fattig änka, hon hade varit gift två gånger, å miste sina män tidigt. Å hon hade ingenting faktiskt. Hon var inte född Käringebo utan hon var inflyttad innefrån Morlanda och flyttade ut till Käringön, rätt tidigt. Han var inte förtjust i såna som flytta in. Det tyckte han inte om. Nej, dom hade han ingen glädje av, påstod han. För de var kanske inte lätt och böjliga, som dom han böjt ifrån början. Fast det var ju många som inte böjde sig för honom också, för det var till och med såna som var hans personliga vänner som inte kusa honom, utan sjöng ut sin hjärtas mening när de sa till honom. Men det var såna som han inte ville stöta sig med, då stötta han sig inte med dom, för han ansåg att de var såna som var verkligen, öö, det fanns, det var ju många som anmält allt ihop, för det är ju inget tecken precis att det är några karlar inte. Men den här gamla, hon bodde granne med en utav Simsons vänner. Hon var förmögen och rik, men fruktansvärt snål.

Hon hade inte råd att ge nånting bort. Men Simson fick sina gåvor och offergåvor, det var ju huvudsaken. Men det fattiga var ju inte så noga. Hon kastade sån där som man säger skitglo på en fattig stackare, som satt där mitt emot och inget hade. Och en gång så kom de sig ihop, å blev den gamla fattiga stackarn, hon blev arg, så slog hon ut och sa, hon är inte så Guds barn som spelar runt Simsons ögon. Hon är inte som granne, utan hon är stygg. Ja, det skall pastorn få reda på. Jag går ut till pastorn. Ja gå du. Med den påföljden att, han hade samlingsal på kvällarna, på söndagskvällarna, samla han alla sina vänner omkring sig och samtalande med dom om predikan och sånt. Och då blev hon utkallad, hon tog på sig sina bästa kläder som stackarn hade i en koppt. Å, då satt han trogna där, för det var mer än en farisé som satt där. Å, hon som ansvasas också. Och så fråga han henne när hon kom in. Kom in sa han och ställ dig här. Satt han där som överste prästen. Och så fråga han henne, nå Sara, hur läser du din bibel? Eller hur läser du den? Eller läser du bibeln? Ja, det gör jag pastorn, varje dag. För det gör jag för att se som stjälaføda. Så pekade han på den den rika damen, den förmögna grannen och sa, du skall läsa som hon läser sin bibel. Hon läser sin bibel så att hon så som hon kommer in i himmelen. Då rätta den gamla stackarn fattiga gumman sin krokiga rygg och så stirra hon Simson rätt i ögonen, så titta han på henne, peka han på henne. Så sa hon pastorn, kommer hon in i himmelen, då blir ingen ända människa utestängd därifrån och då kommer jag ocksingen, tack och lov för de. Också snudde gumman och vände på klacken och gick. Och Simson satt där som en bild. Det hade han aldrig beräknat. Men då sa en utav hanses förtrogna karlar eller närmaste, det var ett rätt ord sagt på rätt plats. Och en till så sa han, jag håller med dig, det var rätt svarat.

Han betydde Simson, mycket då, han styrde det rätt bra genom att

Ja, han var envåldshärskare får man ju säga. Bestämde rätt mycket, det gjorde han ju. De kunde gå me bakom, men det kunde ju ta egedoma iblad också, en hel del som va underlig också, man kan ju inte. Det är inte alls så mycket som man ser det i dagens ögon, som man tycker är riktigt så. Men.

Han stoppa spriten och minska påt?

Ja, spriten minska han ju på, förate de

Hur gjorde han det då?

Ja, det ungdomen de började gå till honom och då slutade de och sprita, å så blev det så att undan för undan.

Försäljningen och det, hur kunde han stoppa den då?

Ja, det blev inga mer kunder. Det blev mer och mer. Det var lika dant, det var tre ju båtar som låg och sålde sprit, de vet jag inte om det var under Simsons tid. Men min far kom gott ihåg ett, men han var ju född 22. Så han kommer gott ihåg när det låg tre båtar som lossade sprit, utom krogarna vid Isackes brygga, på hösten hade hembränt och sålde. Men de skulle inte ha några pengar för de bytta med fisk och brännvin. För det ansåg att det var mera inkomstbringande, för de sålde då sålde de fisken på landet, så hade de mera valuta för det. För de var de krogarna som var. Så det blev att det blev stopp. Lekstugorna som de hade, de hade samma stugorna, å dans och sprit. Det stoppa han ju.

Hur kunde han få med sig ?

Han hade nåt visst. Så, han var ju av en släkt som var väldigt kraftfull. Hans farfar har var i ständerna. Och kungen Gustav den III, tror jag att det var, han skrev till Göteborgs stad och om denne han hade skickat, herr Simson. Det var hanses farfar. Han var så väldigt omöjlig att ha

och göra med. Så det låg något visst med. Han ville bestämma, men han begrep inte begrep. Han hade ju egen segelbåt med tre man som han segla med till Göteborg, en mindre jakt som han hade. För det var ju inga båtar. Å, jag vet en berättade, hade vart till Göteborg, så skulle han hem. Å, på hemvägen blev de, vinden friska i och det blev storm. De var ju vana sjöfolk de här männen som skötte båten för honom. Han gick ner i sin kajuta, å så när de passerat över hjärtefjorden, så stoppa de upp. Kyrkesund och lovarde upp på Käringsön där. Stod fast där och skulle reva. Och han ägde båten å det var still, å han kom ur från kajutan och frågar vad är detta förnågonting? Har ni lagt i land här och inte frågat mig om detta? Frågat? Sa. Det var Anders Svensson de. Så , sa han fråga om vi får reva. Ni ska fråga mig först. Jaså, är det på det viset, sa Anders Svenska, då ska det inte revas. Då seglar vi över Käringsöfjorn. Vi seglar som de e. Pojkar kasta loss. De gubbarna kunde bli arga. Å, han viste nog hur de va. Så de stack ut, rakt över fjorden, utifrån kråken och rätt över fjorden. Och där blev en fruktansvärd brottsjö där inne. Och han blev alldeles vättskrämd. Skria han, vi går under. Ja, så uppna han på dörrn, det är pastorns skull, så drunknar vi nu så är det pastorn som tat livet av oss allihop. Kom ihåg det. Nu skall vi segla till vi går till botten, nu kan vi inte reva när vi ska ut genom sund. Så, när de kom i land så var han alldeles ifrån sig, så han skalv i kroppen. Detta var ju hemskt. Ja, men pastorn får lägg sig aldrig i sjömännens och sjöfolkets ögon mer, för det är sånt som pastorn inte begriper alls. Men , han sa inget mer sen när han åkte hem. Han va sån, han ville kommendera, allt skulle till honom. Alla skulle vara underdångiga. Han skulle bestämma. Det var rätt å jämt så de klarana. Alldeles som en trasa. Han var rädd för och dö. Fantastiskt rädd för och dö. För det var ju en rätt underlig person han. En dö var han fruktansvärt rädd för. Så när han byggt sina villa, så skulle han ha en tes som dofta och förmedla slå ner i hans hus, åskledare. Det var ju inte tecken på en

riktigt säker person, när han var så rädd för dö. Och när det var snuftandes sjuka som och dö, så. Jag vet en person som dog av sjukdom, men han gick inte in, utan han stod utanför fönstret. Så, det gamla, han var så rädd för att dö. Om han var så säker på sin sak. Han verkade inte va det, men .

Åskledare och sånt där.

Han skulle lägga sig i å bestämna i allting.

Gästgivarna, hade de hand om mycket?

Dom hade ju främmande och sånt. Men, jag vet far han sa en gång. Det var riktigt märkvärdigt med henne, för hon var väldigt snäll och hjälpsam. Det var precis som hon skulle gottgöra, de hon inte kommit åt och göra när hon var gift. Lånte mycket pengar, när de skulle bygga sina båtar och sånt. Så lånte hon pengar. Jag har sett en gammal dagbok, där står det att en som hade lånat av gästgiverskan. Han hade betalt, så och så mycket jämte 60 % ränta.

Hon hade gott om pengar?

Ja, hon hade gott .

Vad det ingen annan som hade gott om pengar eller så? Som hade mycket att säga till om, förutom

Ja, det var så som gott som så. Men inte hade de så rörligt som han. Så var ju han samvetslös. För han var ju förbannad skula som skrev det bara sin botäckning, sin namnteckning på så var det. Så han fick gårdarna för ingenting. Det vet man aldrig. Han va hjärtlös.

Han var inget mer

Hannses svar va. Ja, Simmon Hannses och dom hade inget vidare ryckte på sig. Dom hade ett å bensinisar om, de hade visst ryckte på sig.

Var hårda i affärer

Ja, jag vet att en gammal som berättade för att en brorson, en bror te den sinnesa Svens Simson, han dog ju ung och hannses barn, bl a pojken Bengt Svensson. Då vet jag att Margareta Svensdotter som var gift med Simon Hansson. Hon bodde Bengt Simsa, sonen i gamla dar. Och hon stack pengar till den här pojken. Han var förmyndad, men han förmyndad med pengar arvet som hade, men det gick vist så, som de skulle gå till väga. Så häradsdomarn in i Morlanda, i Hästkälla hade sagt. Han fick klagomål därinne. Så var de alltid som ..... om det varit en ärlig man. Det var inte riktigt så.

Han, Bernhard Bengtsson, var rätt stygg har jag hört?

Ja, han var hård den också. Han var rätt hård. Han var inte precis som mjuk. Tänk om han gått så, han fiska ju med korvapengen en tid. Han var gift tre gånger.

De var ingen mer som var så där och hade mycket affärer? Det var ingen av bröderna till Lars Jönsson?

Jaa, Per Flickman han var mer mjuk av sig. Han var en mycket varm chef. Han var kyrkovärd. Det berättas om honom. Min gamla faster kunde väldigt mycket från gästgivarn, för hon hade en syster som var piga till en av flickorna som gifte sig. Hon var gift i Gårdsten men längtade, så hon kom hem till Käringön, blev bosatt där. Och dog på Käringön också. Men jag vet att de, Per Jönsson han var väldigt godhjärtat. Men hans hustru var snål. Hon var min släkt på Kornö. Det var inte Hulda, för hon var godhjärtad. Jag vet att min faster berättade, att de kom de risparna skulle komma in till ett barndop,

som skulle vara. Och allefall i kyrkan här, gjorde vi tjänst. Så kommer Per Jenssa, men inte först. Då ville de inte vänta så får de låta blit. Fick han återbud till dessa på dyrt.

På senare tid var han arg på vin och så där, hans föräldrar en släng av det förut?

Tobin. Alltså, min pappa var ju vanlig lots. Och farfar var också lots. Tobias Olsson var lots. Tobias Olsson och Olle Zackrias, alltså min morfar far var lots samtidigt. Och min faster berättade en gång om två gamla fruntimmer som hon kände. Namnen har jag glömt. Hon var ung då. Dom stod där och prata och den ena förtala de här två. Tobias Olsson och Olle Zackrias. Den ena han svor och den andre han söp, påstod hon. Så sa den andre gumman att de, Tobias han dricker ett grannes och Olle han pratar ett styggt ord ibland, men karlar är de och lotsa kan de och de är huvudsaken.

Pilgart, som var före Simson. Han sa till Olle Zackrias att, jag tycker inte om att du har såna kraftuttryck när du pratar ibland, så där. Ja, Pastorn predikar mer än pratar, så jag klarar väl de, vi är väl lika dana bägge två.

De gamla har försvunnit, men det var nått visst över det i alla fall. Nu blir folk mera slätstryckna.

De var mer när alla kände varandra?

Ja. Det var det och så var det hårda tag. Livet var hårt. Man var väldigt hårda, men det var väldigt signat för dom ändå. Mjuka och godhjärtade, gemena. Om en person var geme eller en hustru i huset, gav så där och inte mannen var där, så då hon gav ändå som hon tyckte som bort. Så sa de alltid, jag går genom norddörren. Så sa de alltid, de va den och den. De gick ut genom norddörren för henne. Alltså det blev, de hade de rätt i för i regel ligger ingången åt söder,

oftast. Så ligger hunnör, där ligger svalen på de gamla husa. Och det var ju inte så sinligt den och så öppet. Det var mer avskilt och svårt att se, det gav inget speciellt. De verka för det. Det var gott igenom norddörren i det huset. De som var givmilda.

Dom var med, mormor Britta hade inte särskilt med namnsdagar?

Nej, mormor hon var inte dom som stilla ladderna.

Zackarias Olsson var han

Ja, han var ju med. det var gärna, var alltid bjudna på middag. Det var mera som te, de högre. Utom en lots, Gustav Pettersson, Mårtensson, han hade denne sonen Gustav Pettersa, han var en sån där som inte krusa Simson. Utan han sa sin hjärtas mening när det var någonting på stämmor och sånt. Och far sa att det var en av de kvickaste personerna som fanns, en mycket, mycket intelligent var han och klok. Och han tyckte inte om Simsons det där, mycket att spela hans förvaltning. Det var inte alltid, för det låg ett vitt som han inte stöde, så fick församlingen ligga emellan, se. Men, han. Så han blev inte bjuden på några middagar, men hanses hustru hon blev bjuden på middag. Pettersa och Johanna det var inte Simsons vänner.

Men Sven, farfar, han skötte Simsons rigg. Segel och sånt när hösten var. För han hade vart förman sen han var 12 år. Han var väldigt duktig i segelsöm och båt..... skötte han. Men, så hände det så en gång att de han hade blivit efter på prästskatten, några öre. Det viste inte pojkarna om pappa. Så går han igenom sina papper och så säger han till sin sekreterare, Mary Simson att du får säga till Sven Pettersson att han är skyldig mig några ören här på sin prästskatt. Det tycker jag inte om. Han vet att jag jobbar med Alice varenda höst. Gör inordning, grejerna så han skall betala sin skatt. Jag vet inte om pappa fick någon betalning, det tror jag inte han fick. Han fick göra det gratis. I alla fall så kom det fram till pappa från Simsons öra och

det va höredu Simsons tunga. En då blev far arg och då gick han upp och fråga hur många ören är far skyldig. Ja, det är så och så. Ja, här är pengarna sa han, varsågod. Men kom inte mer pastorn för att begära hjälp för din rigg, det är gjort för sista gången. Han får inte röring sa han, pastorn segel eller rigg. När pastorn kan vara så snål att han kan räkna på öret. För far han var sån att när han tyckte det var orättvist, så reagerade han mot orättvisor. Så slog det ut i hjärtat .....

Så är saken klar, här är pengarna. Så la han dom på bordet och gick hem. Aldrig en gång .... Saker.

SLÄKT SVEN PETTERSSON

Skall vi börja med att prata om Bolander , Sven Svensson Bolander ifrån Krokstad. Han kom hit till Käringön.

Han kom hit på 1780-talet. Han var anställd på trankokeri och salteri. Han var snickare och murare, så där. Lite av varje.

Är det han det finns lite snickerigrejer bevarade eller är det hans söner?

Nej, det är efter sonsonen som, Sven Pettersa. Han skar ut, var väldigt fin på att skära namn på allting och göra i ordning och så. Där är, ja det är ju soppas länge sedan. Det är tre saker som jag haft av honom har blivit förstörda å inte tillvaratagna.

Han var anställd på trankokeri och vet du vilket hus han bodde i?

Ja, han bodde, han bodde, han köpte Erik Perssons gamla hus. Där bodde han.

Vem var han gift med?

Han var gift med Maren Nilsson, hon var änka efter en lott, Olof Olsson. Som var son till kronobåtsmannen Jakob Rasmusson Trygg. Men han drunkna, men efterlämna tre eller fyra barn. Men dom dog, det blev bara en som blev kvar.

Ja, och det var han Peter Svensson?

Det var Olof Olsson, en som hette Olof som blev kvar.

Sen blev hon omgift?

Sen blev hon omgift då, andra gången med Bolander. Sven Svensson Bolander. Dom hade en, två eller tre flickor, men dom dog. Den älste

flickan blev 20 år. Men så hade de två pojkar, Peter och Lars. Dom drunknade båda två. Dom var gifta. Men dom drunknade båda två.

Efter henne, Malin hon var inne från Morlanda?

Från Morlanda, ja. Hon hade en syster Margareta, som gifte sig förut. De gifte sig med bara några månader emella, samma år.

Men föräldrarna, dom var?

Dom flyttade lite grann på sig, men dom bosatte sig på Gullberg, där bodde dom. Å, en farbror, till Malin, han bosatte sig också på Käringön, Anders Andersson. En broder till Nils Andersson. Han blev gift med en flicka här ute, bosatte sig här ute.

Jo, det var han Sven Svensson. Hade han något speciellt arbete på Käringön?

Ja, han var snickare så där, så han var anställd på trankokeriet. Men så när kyrkan byggdes, så var han ju snickare så hjälpte till mycket. Han var ju mycket skicklig snickare.

Jag hörde att han finns med, inristad. Var det hela sitt namn eller initialerna?

Initialerna. Han hade, för att när du hade i kyrkan så dela du upp bänkplatserna. Han hade tagit plats i bänk nr tre. Den går i slakten ännu. För jag sitter i den när jag är i kyrkan, bänk nr tre. Nu för tiden. Där hade han SS. Målat, då var bänkarna målat i blått och rött vid den tiden. Så var där en blomkrans omkring. Så hade man de andra gubbarna satt i bänkarna, effteran vartefter där. Och dom kundeme på sin sida. Hade de sina namn ståendes. Men det blev övermålat och bänkarna kom bort. Kom bort med södra passionen 1905. Det finns ett par bräder kvar, på namn på som är bevarade.

Ja, det var Sven Svensson. Han hade två söner.

Ja, han hade Peter och Lars. Peter han gifte sig 1818 med Inger Mårtensdotter. Hon var dotter till kronolotsen Mårten Persson och Johanna Nilsson. Hon var komna från Mollösund. Men, Lars han gifte sig inte fören senare. Han gifte sig 1833, i Januari. Då gifte sig Lars Svensson sig med Anna Eriksdotter. Å, hon var dotter te kronolotsen Erik Persson. Så hon bodde kvar i det gamla föräldrahemmet och blev gift dit tillbaks igen, där bodde hon till sin död 1850. Bägge pojkarna kom bort på sjön, drunknade unga. Redan 1822 så drunknade Peter Svensson.

Han var inte mer än, han var född 94.

Ja, han var ju 27 år och äldre än målarn när han drunkna. Det var han och fyra till. De hade varit på Nösund och handlat. Och så var, blåste han upp en storm, så de kom bort vid manne vid fjorn på Gullmarn där kom de bort, men det var inte nån som de fann utav dom. De försvann spårlöst. Och då satt Inger ensam med sina två barn, Maria...

Å, när Inger, det verkar vi prata om deras föräldrar.

Ja. Det var Mårten Persson.

Det var Mårten Persson, ja. Han var son te den gamla lotsen Per Mårtensson. Som var kommen ifrån Störden (Stördalen).

Stördal. Vet du föräldrarna till honom, Per Mårtensson också?

Ja, det var Mårten Bengtsson, de var far deras.

Det var väl han som varit ombord på Gathenhjälms?

Ja, han var med på hanses kaperifartyg. De kom hit och så kom Per Mårtenssons bror, Bengt. Han kom också hit och var lots. Och så strack haren. Dom kom hit till Käringön. Dom var tre syskon som

bodde här nere. Och Per Mårtesta han gifte sig med en lotsdotter, en av de gamla lotsarna Per Jönsson.

Och Johanna Nilsson var inne från Mollösund?

Hon var inne från Mollösund, ja. Hon hade en syster, Katarina som hade gift sig här förut, med en bror till Mårten Persson. Han heter Per Persson, han hade gift sig först. Sen gifte hon sig, sen kom den tredje systern Anna och gifte sig här på Käringön med en kakare. Och så kom en broder, Alf Petter och gifte sig. Så det var fyra syskon som gifte sig.

Föräldrarna vet vi väl inte så mycket om. Var Nils Torbjörnsson, det vet vi inte...

Ja, mamma hette Anna Tolsson. Det var nån som blev kvar där i Mollösund, som blev, en av syskorna som blev gift alltså. Men dom har jag inte så mycket om.

Ja, det var ingen Mårtensdotter, hade hon några syskon mer?

Hon hade många syskon. Hon hade Inger. Och så hade hon Ingeborg, som blev gift med Per Johansson, Per i Hanssa. Och han blev far till, Ingeborg och han, de fick Johan Persa, Olle Persa och Mårten Persa. De blev lotsar alla tre. Så det blev, gesame en stor släkt allehop.

Det finns väl mycket att berätta om de här, Peter Svensson och Inger Mårtensdotter. Dom levde väl på 1800-talet?

Ja, han drunkna, 22. Då var sonen, alltså min farfar, Sven Pettersson han var åtta veckor. Det var en lots som ville ha henne. Men hon ville inte han. Nej, hon tyckte inte han var något vidare, så hennes kamrater, att du skall gifta om dig när du kan få, så blir du försörjd och allting. Nej, sa hon, förn jag gifte mig med den karln, så skall jag

trampa ytterpå skaler i all min dar med järntofflor. Ska jag gifta mig, så ska jag gifta mig med en karl. Hon var stolt.

Vem var det?

Ja, det är inte utan att de var en halvbror te hennes första man. Han var lots. Nej, som sagt var, hon klara sig. Hon var i salteria på hösten och vintern å salta. Och på vårn for hon till Göteborg. Och där var på blekte väv för väveri på levdrensäng, där som Ullevi ligger nu. Där var stora gröna ängar. Det berättar min faster Tilda. Hon hade barna med sig och så hade de hyrt sig ett litet krypin, och så blekte de väv på våren.

Vem var det mer än sven Pettersa?

Det var Maria. Hon var älst. Hon dog när hon var 14 år i kolera, 1834. Så, det blev bara Sven Pettersa igen. Så när han gifte sig, stanna han heme, bosatte han sig i hemmet hos henne. På hus nr 7.

Hur länge levde den här Inger Mårtensdotter?

Hon levde till 1868. 20 December dog hon. Då var hon 73 år, å 6 månader. Hon dog utav ålderdom.

Vilket hus hade dom. Hur va de?

Dom hade nr 7. Det är rivet, det låg alldeles där som Bertil Johansson eller Karin bor nu. Alldeles strax intill där den lille trädgård är, den står på tomta efter det gamla huset.

De som inte vet vad det ligger. Var ligger det här i förhållande till kyrkan och hamna?

Det ligger siggevarn, som det heter, där som de satte upp efter grummsedammen. Det huset rev de 70. De gamla huset. De var de sista ryggåsestuga som revs. Den var mycket, mycket gammal. För de

berätta pappa, när han var yngre, de var mest ett högt loft över köket och så var där lågt över rummet. Ugnen och alltihop var utanför väggen. Inga fönster utan dörren direkt ut. Och så små, små låga fönster.

De var byggt på 1700-talet?

Ja det var tidigt om inte tidigare. Det första va en väggfaste säng. Den var soppas lång så änden på den sänga hade de ett skåp. På den sänga. Som dom hade porslin i så dära, sånt bättre. Som de tog fram om dom hade främmat nån gång.

Dom varva väl lite olika grejer. Dom var väl inte så särskilt rika dom här. Dom hade inte, Morlander och dom hade väl inte så mycket efter sig?

Nej, det hade de, jag vet inte, de hade väl inte de. De var väl inte så, som sagt var. Det är väl mycket som minner och så.

Sven Pettersa han var född 1822.

Ja. Han gick till sjöss redan när han var 12 år. Då var han med Bengt Olsa och reste med. Jag fråga vad han kunde göra när han var 12 år. Sa han. Han städa och elda för besättninga. Man hade inga stora månadspeng på den tiden.

Hur länge var han där, till sjöss?

Ja kan inte säga hur längre han var där, men han segla. För han kom ihåg hur många år han segla genom åren. Han tyckte inte om de, för de blev för långsamt, det var så långt. De fick ju aldrig nån fridag eller nånting, fick ju aldrig frå dom. Det var ju ingen postgång och ingenting.

När han gick så, hur pass långt kunde de gå?

Jaa, han var nere i England och Frankrike och där igenom. När han var äldre så var han långseglare och var nere på så som han sa, så långt som våra sinne. Han och Johannes Pettersa de va kamrater. Men farfar tog sig hemåt, men den andra han stanna å träffa nå. Pettersa, som de inte hörde ett ljud ifrån. De viste inte om han var levande eller död, förrän han kom hem och hälsa på.

Det var ingen på Käringön som gick så långt ner som på en annan .....

Han var uppe i Stockholm och mönstra på ett fartyg.

Det var fartyg som var där upp ifrån då?

Jaa då. Jag fråga, Om där gick några tåg? Nej, inga tåg sa han. Det tog tre veckor ifrån Strana tills jag kom till Stockholm. Vi åkte med gestgivares. Tre veckor de kunde jag inte fatta. Ja, sa han det. Vi sov över natta och så bytte de hästar. Då var han ute ett bra tag.

Var de kanske ute flera år?

Nej, det tog bra tid, men inte så.

Var han mycket äldre då?

Nja, han var ju. Han kom ju hem och gifte sig. Han var ju hemma då han gifte sig. Han var ute en tid efter han gift sig, men sen så sluta han.

Han var alltså till sjöss, men de hade ingen speciell titel?

Han va mest med hålla segla i ordning och sånt. Han var mycket segelsömmare. Han höll tågvirket och sånt i ordning. Så, det var väl olika de hade å göra på båtarna.

De gamla de hade, de var skillnad på dom, sjömenerna och dom som gick på värnen och östersjön. Det var klasskillnad. Dom fick inte gå på samma ställe på kvällarna å prata. Dom hade ett ställe, dom som gick

på östersjön å långfartseglare och gamla skeppare som gått ner, samlades på ett ställe.

På Käringön eller ute på Hamnarna?

På Käringöa. På gamla dar, så satt de och prata sina historier.

Var det någon speciell krog då eller?

Nej, det var en vanlig fiskaffär. Det var till gamle Bulls. Där gick farfarn, å kapten Olsson, gamle Ola, å han Sven Pettersa, å massor med andra. Tillsammans med andra Persas som hade gått på östersjön. Så frågade jag farfar, varför de var så skillnad på dom? Det var nästan ingen sjöman som gått på östersjön. Det hade inte känt på saltvann en gång. Det var inga sjömäner. Hmm, det var allt några hårda dustar. Livet var hårt.

Sen gick han i land när han hade gift sig.

Ja, det var nog rätt gjort, att han gick i land. Sen hade han del i en fiskebåt. Men det var rätt långt fram som han hade de. Som han skrivit sitt namn att han är delägare med en fiskebåt, Oscar II.

Var hade dom för last när dom seglade?

De var trävaror och så där grejs. Vi hade inte så mycket mer som gick ur Sverige.

Tran.

Tran, ja. Tran var ju en väldigt viktig vara.

Hur många skutor kan det har varit på Käringön på 1800-talet?

Nja, vet inte. Det va Bengt Olsa som hade skuta. Men det var andra skutor också, Gåsö skutor.

Jag har hört de också, att fiskebäckskil har haft en av Sveriges största.

Dom på Gåsö som morfars morbror hade. De hade fyra skutor, ett tag ihop. De hade var sin skuta de där två som var sjökaptener, pappan hade en. Den fjärde den gick under på engelska kanalen på förste resan. Den kom bort, man och allt förliste.

Dom hade inga försäkringar.

Nej inga försäkringar eller nånting.

Så blev han gift med Johanna Henriksdotter på Gullholmen.

Ja, hon kom hem. Hon hade plats, först på Bokenäs sen va hon, kom hon te Andreas Olsson. För de hade plats där nere i hans artelleri, nere vid ångbåtsbrygga. Och så flytta hon till prästegårn som piga. Så hon var piga hos Pilgart. Där va hon till hon gifte sig, 38.

Hon var 27 år och han var 26 år. Hon var äldre än honom.

Ja, hon var äldre. De fick flera barn. De fick tre pojkar och fyra tjejer. Matilda var älst av barna. Sen hade de Laura, Selma å Josefina. Så hade de Peter, han var 18 år han drunknade med Gloria. Han skulle inte vara med på den båten, men det var en som blitt sjuk, så han gick i hanses ställe. Farfar var inte pigg på de. De ville inte att man skulle gå ut istället nån annan, för då var de sagt att de kommer inte igen. De slå in flera gånger över. Så var de då Johan, å så pappa och farbror Simon som var yngst. Tjejer var inte gifta nån utav dom, utan det var bara pappa och farbror Simon som gifte sig.

Vilka var tjejer, vilka var de? Selma och ...

Matilda, Laura å Selma å Josefina.

Var dom på Käringön allihopa?

Josefina hade ju en liten. Laura hon var ute å tjäna. Hon börja tidigt, hon var hos en av gästgiverskans töser. Där va hon när hon dog. Sen kom hon till Svensson, Andersson där va hon till han gifte sig.

De var Laura.

Laura ja. Det var den andra i ordninga. Hon var född 50 å så Petter var född 53. Å så Johan Henrik, pappa alltså han var född 56 å Josefina var född 58 eller 59. Selma var född 61 och hon dog 94.

Så hon blev inte äldre än 30...

Hon blev 34. Hon dog ung.

När dog Laura?

Laura dog 95.

Så dom blev inte så mycket äldre. Var bodde dom någonstans?

De bodde i hemmet. I 1 november 1895. Jag vet att mamma tala om att de ville att de skulle bära bort mig, de ville se mig. Jag var ju född i augusti så att e hon va ju sjuk å ville se mig innan hon dog.

SLÄKT JOHAN SVENSSON

Ja. Vi har inte sagt något om Johanna Henriksdotters föräldrar. Men dom var från Gullholmen och dom vet vi inte så mycket om.

Nej.

Johanna Henriksdotter, när dog hon?

Hon dog den 11 mars 1893. Så dog Selma 92. Å Laura 95.

Hon hade några syskon, Laura Henriksdotter?

Ja, hon hade flera syskon. Hon hade Kristina, som var gift på Bokenäs. Å så hade hon Maria som var gift i Kungsvika. Å, så hade hon en som var gift i Rörö, hon hette.....

Var det inga på Käringön? Var det bara Johanna som var på Käringön.

Hon var ena här på öa, ja. Alla töserna blev gifta borta. Hon på Rörö blev gift mor till en Johanna Dargård.

Var det ingen av Henriksdöttrarna som alls...

Malina hon var inte gift och de rädda henne från berömmen och så de hade bara brodern, Anders. Där var en som hade drunknat.

Sven Pettersa han levde längre, han levde till?

Han levde till 1906. Han var 84 år när han dog. Han blev begravd på sin 84 års dag om jag inte tar fel. Han var klar hele tiden.

Och när han kom hem. Han hade vart på sjön. Vad gjorde han då?

Då fiska han, han var med fiskebåtar sen å fiska. Han har väl slutat nån gång då på 40 och 50-talet, antagligen.

Han höll inte på och snickrade eller något sådant? Han var på sjön?

Han var på sjön ja, han var på sjön. Hela tiden.

Var det om han som dom sa att han var som en bok?

Ja, han hade reda på allt gammelt. Så de där som vi fått som alster av å kommer ifrå. När de skulle fråga efter nåt gammalt, så sa de gå till Sven Pettersa eller till Svensas Britta. För de e öas utskrivne bödel. De vet allt gammelt och kan allt gammalt. Farfar var väldigt intresserad av att berätta. Då skulle man haft en bandspelare och spelat in på. Det hade vart fint å haft alla gamla historier.

Var det riktigt gamla historier ifrån Strödalens tid?

Ja, han kunde berätta. Han sa att den kalla de gamla gubbarna för lus Olle. Faster hade ju ett kollosalt minne, hon var ju nått fenomenal också i minnet. Pappa också klara. Å gamla blev de ju, 90 år. Ja, jag mins när han berätta om när hösten kom. När brännvinsbådarna kom ifrån inland. Det var tre bådar som kom. Som satt vid brygga. Köpte sa ja till en. Folk, ja men de ville inga pengar ha, de ville byta med fisk i stället. Det var inte så dyrt brännvinet, men fick de fisk som de kunde sälja på land så tjänade de mera pengar påt. Å Elias han blev lens först, han fick slut på brännvinet först, för han hade de bästa brännvint. För de var startt å så var det gott. Han hade kummin it när han bryggat. De var rena aqua viten.

Gjorde dom sånt själv eller kom de från England?

De gjorde de inte mycket här. Men farmor kan. När hon kom ut som ung tös till Bokenäs hos en bonde. Han hade hembränneri. Hon satt å passa brännvinspannan för bonden. Så hon viste hur man gjorde för att göra brännvin.

Så dom gjorde brännvin, dom gjorde aldrig vin eller öl?

Öl, gjordes det till att dricka var det väldigt starkt.

Men var gjorde dom mer?

Dom gjorde malt, ja. Det bryggde de alltid till jula. Själva drycken till jula. Och bordölet som dom skulle ha med sig till sjös, de bryggde de i stugorna. Jag vet att faster Tilda tala om att när farmor var nygift så skulle de brygge. Då hade farfar köpt en stor tunna, ett stort fat. Jag har botten efter fatet, där står bla Sven Pettersson å Johanna Henriksdotter, i botten påt 1850. Det har det på museet, i alla fall botten. Jag fråga gamla Inger om du kan brygga ordentligt. Kan jag brygga brännvin så kan jag brygge öl. Jaså du brygge brännvin. Så tala hon om, hon hade sätt. Det skulle vara starkt å gott de, de skulle ha me sig.

Ja, sånt där öl hade de väl mycket te i lagom mängder?

Ja, då. Inga mjölk, inget the´ och inget kaffe som de kunde dricka.

Jag har hört berättas ännu längre bak, på 1500 och 1600- talet att dom hade de mest för att dom måste salta köttet som var.

Ja, just de. Allt var salte då. Färskt var ju ingenting.

Knektarna dom ansåg att om dom inte fick 5 eller 6 liter om dan utav kronan, så hade de inte fått riktigt.

Ja, jaa de va som.

Ja. Där är släkt kvar ännu på Gullholmen?

Där är släkta kvar ännu på Gullholmen, ja. Å på Bokenäs är släkt. I Röda där har de dött ur. Ja, där e en, hon hade ett barn Johanna, en pojk. Han dog när han inte var mer än 50 år, Dagård, Harry Dagård. Så de var inte han. Men, i Kungsvika, Marja den blinde. Hon var barnemorska.

Jaha. Fans det nån på Kåringön?

Jo då, de va jordemor. En som hette Nilsesa. Hon var berömd. Hon var också en sån där jordemor. Den anlita de på gamle dar, riktigt. Hon kunde knappt gå en gång, men förlösa kunde hon göra. De va en gammel som berätta för mig. När Pilgart var där, så hade han retat na på nåt vis, Nilsesa. Hon var gift tre gånger. Hon var gift med Peter Nilsa, som var bror te Johanna Nilsson. Mor till Inger. Men så fick hanses fru vänta sig och han kom ner å barna dom va inte, ville komma och hjälpa frua. Na de ve jag inte. De tyckte inte de va sådåra, å fall ut på prästen. Men hur de nu va så. Ja ja, ja får väl gå me sa hon. Man skulle väl ha bjudd pastorn på nått, sa hon. När pastorn går. Då hade de tagit många krolessor, de va sånt där kaker som de rört vann och mjöl ihop, å så la dom lätt på glö och så va de tunt, stekte dom lätt. De hade ju bakat så de hade varma. Så tog hon skinnekniven. Så sa ho att, skinnekniven han är ren, jag har alldeles nyss skinnat men ,så han är ren. Så, fick hon me. Hon var väldigt duktig, var mycket omtyckt. De va Maja i Kongsvika, men hon var läkekunnig, så då tog han mediciner å salver och finska kuggar. Å sen så sålde hu varor för, mediciner kompa, kårringa tillåme. Den hade de som bone. Maria i Kongsvika blev frackare än doktorn, hon var beläst.

Doktorn han var långt iväg?

Ja, då. De va inte så många läkare på den tia. Hemma var de olika som var läkekunniga. Som sluger, han var inne från lannt. Han var släkt me Slugor Lorina hemma. Han var ju väldigt skicklig.

Var det nån i vår släkt som var läkekunniga?

Ja, det var det. De va de som var läkekunniga. De fick leta sig fram.

De var en som dog i kolera har jag hört. De var väl många på Kåringön som dog i det?

Ja, då. Men Kåringön hade minst, faktiskt då 34.

De var väl många ändå?

Jo, det var många ändå. Men bodde på andra ställen. På Grundsund å där dog de såna massor.

De som köpte vraka först, de va rätt mycke fartyg som stannade. Nästan var ända höst var de nåt fartyg som stannade å gick under. Å massa ena som köpte upp vraken då. De va en gång, en som sa, när vid boden, den kan inte, den drev in trågesund å in till Hala. Där va en karl som hade funt. Å, ett tu tre, så hade de gott om pengar. För de va like dant hemma me, de va en lots som köpte, de va några stycken. Lotsarna hade ett smittbolag, så de köpte opp. Men så var de då Sven Andersson å Elias Andersa å Karnelius å dom. Men så plocka de opp, de hade pojkar. Sådde de gods.

De dök ner?

Ja, Så hade de pengar också som de tog med. Saka de inte kunde ta för de var för djupt, tog med vattnet. Det var märkvärdigt men de e soppas va, de kunde va, va som helst. Kanske var de besättningar, fartyg som inte hade nått me sig. Mycket va bärgat.

Men Sven Pettersa, efter som han var till sjöss så länge. Så fick han väl någorlunda med pengar?

Jaaa, Ja vet inte. Hyran var inte mycke, stor. Många barn å, flickor å. Så levde de rena fisketimmar alltså. Jag tror fattiga fiskare var bättre än instrumenterna, för de hade folk olidet hårt. Skeppar funne sig. Men skeppare blev riga. Dom blev rika.

Annars var det väl gästgivaren som hade mest på Kåringön?

Ja, han gjorde stora affärer. Han hade nog fått många gånger över, om han levt i dag.

Fanns de såna som kunde snickra och mura, tunnbindare m.m?

Ja, de fanns. De flytta fram å bak så kom de fastandes. De var här å så flytta dom.

Samma som skräddare eller?

Tunnbindare? Nej, de gjorde tunna till salteria. De fanns inga såna färdiga. Då måste salteria ha tunnbindare. De var många tunnbindare, å gesäller va de också. Den ene var längst ner i hamna nedanför Moberg. Där låg en tunnbindare verkstad kvar när jag var barn. Så de va en massa tunnebindare som sagt va.

Så nu, jag tittade. Där va korpralen, va. Vice korpralen, va, han gjorde hemma? Han gifte sig hemma. Han blev kvar ..... Det var på 1700-talets slut.

Faktorer de var de ju. De va de som skötte räkenskaperna å, såndär som alltid följer non. De gick förr den vägen mellan Emils, där va en slänt efter ohyra ,som skulle finnas mycke å göra der nere efter. De kalla de gamla för focktklubba. Fockte bostället låg där när nere Hulda Blome´n bor. Där som Ola hade byggt sitt hus, där låg Focktens hus, där.

Faktur är de ...

Faktur va anställd, han var som en sorts chef för salteria.

Några tullare har dom aldrig haft?

Tullare. Jo, de har de vart. De har de vart i alla tider. Det har det varit väldigt länge. De du hade inte varit gott å kunna. Det kom ett fartyg vid käfftarne, det var lastat med komt, de va sånt som fiskare

behövde. Å de skulle de lossa. De skulle komma åt när stiftet. De skulle de lossa i bådar, så skulle en tullare, så skulle följa me i båden. Å när de lassa båden full. De hade skaffat brännvin. När de börja ro så, ska du ha hun. Det tog inte mer än en läcka väggflora. Han går ner dit så närmar sig båten, så märker de att han blev. Så när de kommer ner å har lassat båden full, å kommer ner versteg, la till där, så var de halvmört. Så var han veck, då sov han ytterligare sammen. De var iland en lång verstig. Å så var då komten uppe te Gullander där, med sina satt speta. Hon undra vad de va de kom me. En tös, den bar upp all ting som de kom me som va blött. Så värdet är litet i Stina, så Stina min tös. Så vi får betalt för vi fått tampen gratis. Tullarna är nere å söver gott. Han visste ingenting om, han hade ingen aning om nån ting.

Vem var det?

De var tullare. De va en tullare, de va han Hall eller var de var för en nyfiken. De va många tullare nere.

Vem var de som hade hamn ta?

Det var Britta, ee Gunilla hette ho.

Vem var de som rodde i båten då?

De va fiskelaget, jag vet inte va de va fiskegubbarna hade gjort. Hon var farmor till Märtas töser.

Nej, tullare de va knött. Varje tullare va en knöl. De sa pappa, så gammal som han va. Så, han hade knött. De gjorde ingenting i alla fall. De va de straff för dom.

Dom hade det väl inte så bra de som var tullare. Dom hade de väl särskilt bra?

Nej, de hade de inte. Nä. Folk var inte så där.... De var flera stycken, Karl Olsson, å Hall, å.

Gustav Söderström?

Ja, de var flera stycken, de var flera stycken. Sjögum, Sjögum hade en utav pojkarna som va sjötulls vaktmästare. Han hade flera. Han var gift med Kristina Gunnarsdotter, han Eliasson Lotsens. De hade tre barn, men det var bara två som överlevde. Den ene blev präst å den ene handlare här i Göteborg. Nej, tullare hade nock inte så roligt.

Hade han mycket att berätta Sven Pettersa?

Ja. Han hade nock vart med lurat tullen mer än en gång, hmhm. Jaa.

Var smugglarna här då?

Ja visst. Den där lotsen som blev ihjälslagen av Pernse Fall i krösebergena. Påstod dom ju att de var smugglare som låg i hamna som slått ihjäl han. Det var ju blodspår ifrån lotsbåda dan etter. Det blev varken rättegång eller nånting.

De va en Torda me Knoppen, han hade en pojk som hade manne, han var dö. De påstod att de va såna dära gubbar som slagit ihjäl han. Ja.

Vad det på slutet av 1800-talet?

Nej, det var på 1800-talet, ja. Han var lika gammal som min morbror Lennart, han tala om en.

Det berättas on nån dom slog ihjäl, när dom gick med båten över?

Ja, det gör de. Man får tänka att han var väldigt svår den pojken, å så där. Han hade haft ... skaa, för dom hade gjort nånting. De kanske vet mer än de berätta, men han var dö pojken i alla fall.

Men dom överseglarna. Var det med ett stort fartyg eller ett litet?

Det var Snickern, fiskebåten ja. De va ju, han skämde den där på ålderste den där sjömannen. För att han varit me. Han kom inte ihåg namnet, han kom inte ihåg namnet, men han kom ihåg att de va en unge pojk me. Å så va de en som va halt. Den unge pojken han va vig så han hoppa tag i relingen. Nä, så de va hänna. De har ja oppskrivet i boka här. Ska vi se de va 40. De va 1747 i april. Datumet vet ingen. Då förliste fiskebåten Snickern. Den blev nedseglad av ett Norskt fartyg å hela besättningen omkom. De va Olle Andersson, han var 53 år. Isak Samuelsson han var 29 år. Bengt Larsson han va 37 år. Änklingen Anders Olsson han var 53 år. Casper Jonasson var 35 år. Jakob Andersson han var 40 år, å han hade pojken med sig, Anders. Han var 14 år å 6 månader. Å så var de Peter Hallstedt, han var 63. Nils Olsson, han var 18 år. Å Nils Svensson han va 31 år. Å Tobias Olsa var 17 år. Sonen Anders drunknade ej, utan lyckades få tag i nåtafaderlytt. Flera av besättningen ihjälslagna och slängd i havet. För han ej kunde vittna om händelsen.

De va Handlare Åberg som gav dom den. Om de va Moberg eller den andre.

1863?

1863 gifte de sig.

Alla fall 107 å kanske 110, för den, för då sa han att den är Engelsk, en Engelskt tak dom dära. Dom hade anden där också. De var i Slästag, en liten mannik som in i en annan. Men den är här en då. Den är väldigt fin tycker jag, ett fruntimmer som e.

Ja, visst.

